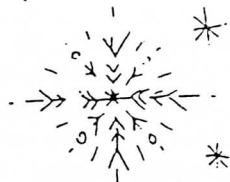

ROČ. III. Č. 10

fórum ARCHIVÁROV

Vianoce 92

Pf 93

Valné zhromaždenie Spoločnosti Slovenských archivárov

Dňa 30. novembra v Starej lesnej sa uskutočnilo valné zhromaždenie SSA. Vzhľadom na skutočnosť, že zhromaždenia sa zúčastnilo 71 členov z celkového počtu 137 členov, zhromaždenie sa začalo v zmysle stanov polhodinovým oneskorením. Rokovanie viedol predseda Spoločnosti p. Rákoš. Po schválení programu rokovania, voľby návrhovej (pp. Sokolovský, Ružička, Klačka) a volebnej komisie (pp. Lakatosová, Orábiková, Zifčák), predniesol tajomník Spoločnosti p. Palko správu o činnosti výboru za obdobie apríl 1990 až november 1992. Vo svojej správe analyzoval jednotlivé zasadnutia výboru a vyzval členov Spoločnosti k aktívnejšej činnosti.

Správu o činnosti Spoločnosti podal jej predseda p. E. Rákoš. V úvode svojej správy zdôrazňoval, že Spoločnosť vznikla ako nepolitická, stavovská organizácia, aby zachovala to, čo bolo užitočné a odstránila to, čo bránilo profesionalite archivov. Výbor sa zamerával na tie činnosti, ktoré sú v stanovách zakotvené ako "byť trvalými partnermi riadiacich štruktúr archivníctva". Zdôraznil, že SSA od svojho vzniku získala určitú vážnosť. Je zastúpená vo Vedeckej archívnej rade a v rôznych komisiách. Jej členovia sa aktívne zúčastnili prípravy novely archívneho zákona a nového zákona o archívoch. V ďalšej časti správy sa predseda podrobne zaoberal plnením jednotlivých uznesení z ustanovujúceho valného zhromaždenia v apríli 1990. Upozornil na problém úzkeho okruhu prispievateľov do Fóra archivárov. Upozornil, že doteraz neprebehla v plnej miere deideologizácia a deetatizácia archivov. Kriticky sa vyjadril k prepínaniu archivov bezcennými papiermi, z ktorých nikdy nebudú archívne dokumenty. Správa predsedu oboznámila zhromaždenie aj s prípravou koncepcie slovenského archivníctva, ktorá by mohla byť pre riadiace orgány podkladom pri vypracovaní dlhodobej koncepcie. V závere správy p. E. Rákoš vyjadril presvedčenie o osoznosti existencie Spoločnosti.

Správu o hospodárení SSA podal p. Klačka, hospodár a o revízii hospodárenia p. Hanus.

Valné zhromaždenie pokračovalo vystúpením p. P. Kartousa, riaditeľa Odboru archivníctva a spisovej služby. Informoval o pripravovaných legislatívnych úpravách, ako aj o zabezpečovaní výstavby budov štátnych archivov. Ďalej hovoril o delimitácii archívnych fondov z ČR, o medzinárodnej spolupráci, výskume vo Vatikánskom archíve. Reagujúc na správu predsedu SSA zdôraznil, že deideologizácia a depolitizovanie sú vážnymi otázkami a je potrebné, aby sa archívy s tým čo najskôr vysporiadali. Zdôraznil, že gestorstvo Odboru archivníctva nad spisovou službou neznamená, že by pre archívy z tejto skutočnosti vyplyvali úlohy. V závere vystúpenia upozornil na možné zmeny v štátnej správe.

Po vystúpení riaditeľa Odboru archívnickva, predseda Spoločnosti oboznámil členov s návrhom plánu činnosti SSA. Po voľbe člena výboru a náhradných členov výboru nasledovala bohatá diskusia. Ako prvý vystúpil dr. V. Babička, ktorý tlmočil pozdrav Českej archívnej spoločnosti a oboznámil zhromaždenie s prípravou konferencie ČAS na tému Archivár - spoločenské postavenie a vzdelávanie, ktorá by mohla byť spoločnou akciou ČAS a SSA. Vyjadril nádej, že spolupráca oboch spoločností bude naďalej pokračovať.

V diskusii ďalej vystúpila p. Magurová - navrhovala, aby vydanie Fóra archivárov bolo finančne nezávislé na Národnom archíve. Pán Žifčák sa vyjadril k územnej reorganizácii a k možným zmenám v štruktúre archívov, ďalej navrhol, aby Spoločnosť preskúmala zaradenie pracovníkov štátnych archívov do platových tried. Pán L. Sokolovský hovoril o predčasnosti diskusií k územnosprávnym zmenám a p. E. Sloboda sa vyjadril k platovému zatriedeniu pracovníkov okresných archívov. Pani Kamasová vyjadrila svoju nespokojnosť so správou o činnosti SSA, keďže nebola dostatočne adresná, ďalej sa vyjadrila k nožnej štruktúre štátnych archívov. Predseda Spoločnosti v odpovedi na pripomienku p. Kamasovej zdôraznil, že Spoločnosť má len upozorniť na nesprávnosti, výkonnú právomoc nemá.

Prof. Novák, prof. Hlaváček, p. Roháč, p. Ostrolúcka sa vyjadrili k otázkam vysokoškolského a postgraduálneho štúdia archívnickva. Pani Drahošová navrhovala, aby do práce oddelenia výskumu boli zapojení aj archivári z ostatných štátnych archívov. Pán L. Ružička navrhol, aby do Fóra archivárov poslali svoje príspevky jednotlivé archívy a vyzval prítomných, aby nedopustili zaniknutie Fóra archivárov. Pani Suchánková zo Slovenskej televízie sa vyjadrila k odbornej archívnej terminológii a vyjadrila súhlas s používaním terminu "záznam".

Po diskusii predsedkyňa volebnej komisie, p. Lakatošová, oboznámila prítomných s výsledkami volieb. Členkou výboru SSA sa stala p. A. Buzinkayová, náhradnými členmi pp. J. Karlík, Z. Kollárová, H. Šisková.

Záverom bol odsúhlasený návrh uznesení predložený p. L. Sokolovským, predsedom návrhovej komisie.

Veronika Nováková

U z n e s e n i a

z 2. valného zhromaždenia Spoločnosti slovenských archivárov
30. novembra 1992 v Starej Lesnej

Valné zhromaždenie Spoločnosti slovenských archivárov

I. b e r i e na v e d o m i e:

- a) správu predsedu o činnosti SSA za obdobie od 4. apríla 1990 do 30. novembra 1992 - s pripomienkami;
- b) správu tajomníka o činnosti výboru SSA za obdobie od 4. apríla 1990 do 30. novembra 1992;
- c) informáciu riaditeľa Odboru archivnictva a spisovej služby P. Kartousa o aktuálnych otázkach slovenského archivnictva;

II. s c h v a ľ u j e:

- a) správu o hospodárení SSA;
- b) správu revíznej komisie SSA;
- c) plán činnosti SSA na roky 1993 a 1994 v tomto znení:
  - organizovať prednášky a semináre z archívnej teórie a praxe;
  - zúčastňovať sa na tvorbe zákona o archívoch;
  - prispieť k tvorbe koncepcie slovenského archivnictva;
  - venovať pozornosť výchove a vzdelávaniu pracovníkov archívov;
  - podieľať sa na riešení sociálnych otázok archivárov;
  - spolupracovať s Českou archívnu spoločnosťou, a archivármi iných krajín;
  - pokračovať vo vydávaní Fóra archivárov;
  - realizovať tematické zjazdy svojich členov;

III. u k l a d á výboru SSA:

- a) zvážiť a prípadne realizovať možnosti nezávislého vydávania Fóra archivárov;
- b) požiadať predstaviteľov jednotlivých archívov o príspevky do FA;

IV. z v o l i l o:

- a) p. Annu Buzinkayovú za riadnu členku výboru SSA;
- b) pp. Jozefa Karlíka, Zuzanu Kollárovú, Elenú Šiškovú za náhradných členov výboru SSA.

Registratúra a archív

Poznámky na okraj sympózia v Starej Lesnej

Na programe tohtoročného sympózia archivárov a historikov bola téma Registratúra a archív. Ozaj téma aktuálna a prepotrebná. Sympóziu pripravila Sekcia archívnictva a pomocných vied historických Slovenskej historickej spoločnosti v spolupráci s Oddelom archívnictva a spisovej služby MV SR, štátnym okresným archívom v Poprade a Spoločnosťou slovenských archivárov. SSA sama ponúkla spoluprácu, nakoľko nebolo vhodnejšej príležitosti na usporiadanie riadneho valného zhromaždenia. Sympóziu sme využili aj na konanie valného zhromaždenia.

Na tomto mieste nehodláme podať správu o priebehu sympózia ani o priebehu valného zhromaždenia SSA. Hodnotiacu správu o sympóziu uverejní Slovenská archivistika v r. 1993, taktiež aj správu zo zhromaždenia SSA. Vyslovujeme iba niekoľko poznámok na okraj sympózia. Aj keď môže konštatovať, že išlo o vydarené podujatie, predsa sa vyskytli nedostatky, ktorých by bolo vhodné sa v budúcnosti vyvarovať. Je pravdivé konštatovanie, že pracovníci archívov sú vďační za každé podujatie, ktoré ich zblíži, umožní získať nové poznatky a vymeniť si názory. Vieme, že na jednom sympóziu nevyriešime všetky existujúce problémy, predsa sa však domnievame, že v programe sympózia niečo chýbalo. Nazdávame sa, že iba dva odborné referáty na jednom sympóziu sú trochu málo, najmä keď ďalšie referáty, či koreferáty zostávali podstatne za hlavnými referátmi. Azda bolo žiadúce zhodnotiť súčasný stav na úseku predarchívnej starostlivosti, nie formou správy, ale kriticky náročnej analýzy. Mrzí nás, že sme nemali možnosť vypočuť si referát kolegu L. Vrteja v celom rozsahu. Problematika archívnej hodnoty patrí k základným otázkam archívnej vedy a výsledky jej riešenia majú pre praktický život archívov priam existenčný význam. Zo strany pracovníkov Slovenského národného archívu i ďalších veľkých archívov mali odznieť prednášky principiálneho charakteru. Referát z dejín správy písomností v novovekom (1526-1918) Uhorsku stručne priblížil účastníkom vznik a vývoj organizačných foriem písomného materiálu v kanceláriách a registratúrach administratívnych úradov. Pomohol azda prekenuť neinformovanosti neznomych archivárov v tom smere, že organizované spisovne a štrukturované registratúry nie sú produktom iba 19. a 20. storočia. Chýbal však referát o súčasných registratúrach a o ich vývoji v najnovšom období.

Uvedené poznámky nemajú za cieľ znižovať dobrý dojem z podujatia, ktoré aj vďaka pozorným a starostlivým pracovníckam ŠOKA v Poprade, ako aj ďalším organizátorom, zanechalo v účastníkoch krásne dojmy. Najmä krásne prostredie Vysokých Tatier, zaujímavosti a pamätihodnosti podtatranskej oblasti, ktoré sme mali možnosť vidieť počas vydarenej exkurzie. Chvályhodné je, že sa na sympóziu:

zúčastnil hojný počet pracovníkov z archívov i iných inštitúcií. Vážime si aktívnu účasť vzácných hostí, kolegov a priateľov, prof. Ivana Hlaváčka z Filozofickej fakulty Univerzity Karlovej, dr. Václava Babičku, riaditeľa Štátneho ústredného archívu v Prahe.

Tešíme sa na ďalšie stretnutia pri príležitosti vedeckých podujatí archivárov i historikov.

Elo Rákos

Z porady riaditeľov štátnych ústredných a štátnych oblastných archívov v Slovenskej republike

15. decembra 1992 sa v Bratislave uskutočnila pravidelná porada riaditeľov Slovenského národného archívu, štátneho ústredného banského archívu a štátnych oblastných archívov k aktuálnym otázkam slovenského archívnictva.

V prvom tematickom bloku sa v prítomnosti vedúcich pracovníkov ekonomicko-technického odboru ministerstva vnútra prerokovala problematika rozpočtu na rok 1993, ktorý oproti plánovaným zámerom je krátky, zohľadňuje minimalizáciu prostriedkov a reguláciu výdavkov. Riaditelia archívov boli informovaní o pripravovanej novelizácii súčasného mzdového predpisu a návrhu novej tabuľky tarifných miezd, ktorá by mala vstúpiť do platnosti v priebehu roku 1993, ale jej uplatnenie si vyžiada istú racionalizáciu pracovných síl.

V druhom tematickom celku sa prerokovala realizácia investičných zámerov v roku 1992 a predpoklady v budúcom roku. Investičné prostriedky pre rok 1993 sa plánujú v sume 24 miliónov korún a výrazne by sa mala posunúť výstavba depotov pre štátny oblastný archív v Nitre. Po ukončení rekonštrukčných prác a kolaudačných rozhodnutí na objektoch štátneho oblastného archívu v Prešove a štátneho ústredného banského archívu v Banskej Štiavnici sa predpokladá ich slávnostné otvorenie v 1. štvrtroku 1993. Veľká pozornosť sa venovala ďalšej systematickej rekonštrukcii objektu štátneho oblastného archívu v Bratislave a v Plaveckom Podhradí, súčasnému pripomienkovaniu štúdie výstavby viacúčelového objektu v areáli Slovenského národného archívu i priestorovým otázkam štátnych oblastných archívov v Levoči a Bytči a problematike postupov dokončenia výstavby archívu pre štátne archívy v Banskej Bystrici. So zreteľom na zmenu koncepcie zabezpečovania primeraných klimatických podmienok v archívnych depotoch a manipulačných priestoroch, čo úzko súvisí aj s ďalšou humanizáciou pracovného prostredia archivárov, sa v 1. polroku 1993 počíta so spracovaním príslušnej štúdie, jej prerokovania aj vo Vedeckej archívnej rade i organizáciou celoslovenského sympózia na tému dlhodobej ochrany archívnych dokumentov.

V treťom tematickom okruhu sa prerokovali najdôležitejšie úlohy a zábery, ktoré Odbor archívnictva a spisovej služby MV SR bude riešiť v úzkej spolupráci so sústavou štátnych archívov. Na úseku organizácie a riadenia pôjde o

vypracovanie návrhu paragrafovaného znenia zákona o archívoch a zákona o správe písomných a iných záznamov. Dopracuje sa nová sústava štátnych archívov v nadväznosti na zákonnú úpravu územného a správneho členenia Slovenskej republiky. Zintenzívni sa využívanie výpočtovej techniky v štátnych archívoch (postupná aplikácia všetkých 9 podsystémov archívneho automatizovaného informačného systému), zväži sa aj uplatnenie automatizovaného administratívneho systému odbornej správy záznamov v archívoch. V oblasti personálnej práce a odborného rastu pracovníkov sa vypracuje program zvyšovania kvalifikácie archivárov (postgraduálne štúdium, atestačné skúšky), pripraví sa odborné zabezpečenie výuky a učebné texty pre stredoškolské štúdium archivárov na Strednej knihovníckej škole v Bratislave. Na úseku archívnej metodiky sa dopracujú programové podsystémy pre Evidenčný list archívneho fondu a zbierky a evidenciu bádateľov, vypracuje sa koncepcia vedecko-výskumnej práce v Slovenskom národnom archíve i v štátnych archívoch, pripraví sa projekt Slovníka slovenskej archívnej terminológie a jeho interarchívnej realizácie, spracuje sa metodický pokyn o postupe štátnych archívov pri preberaní archívnych dokumentov od zanikajúcich organizácií bez právneho nástupcu a poskytne sa konzultačná a odborná pomoc ústredným orgánom štátnej správy pri zakladaní medziarchívov. Konzultačná pomoc bude nevyhnutná aj vo vzťahu k právnickým osobám, ako aj mestským a obecným úradom na úseku spisového managementu a archívnej činnosti, resp. zriaďovania mestských archívov. Vypracuje sa aj koncepcia využívania archívnych dokumentov pri názornom vyučovaní dejepisu v štátnych archívoch.

Náročný bude aj úsek spisovej služby. Vypracuje sa metodický pokyn pre organizáciu činnosti registratúrneho strediska (predarchívu), dopracuje a vydá sa registratúrny terminologický slovník, na odbore sa experimentálne overí automatizovaný systém evidencie záznamov a spracuje sa aj súbor vzorov správnych aktov ako súčasť programového vybavenia automatizovaného administratívneho systému. I pre rok 1993 bude hlavným publikačným fórom archivárov Slovenská archivistika, ktorá vstupuje do svojho 28. ročníka.

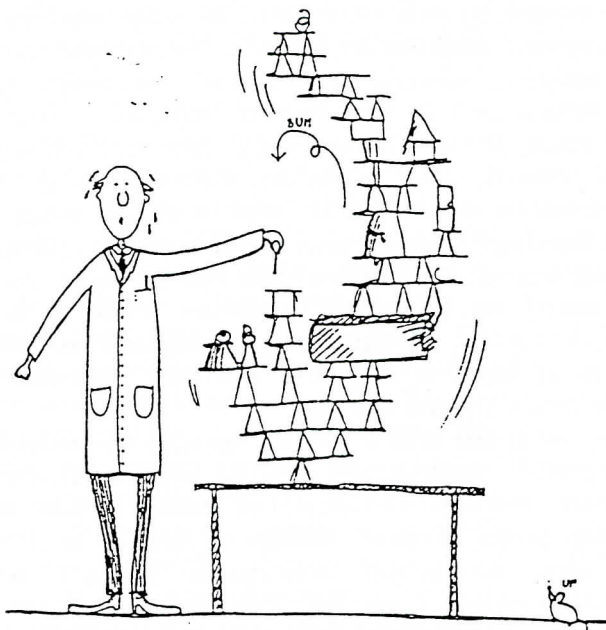
Veľmi živo bude aj v oblasti heraldickej tvorby, kde sa spolupracuje pri príprave zákona o štátnych symboloch a ich používaní, so zástupcami miest a obcí sa bude riešiť komunálna symbolika.

Na úseku medzinárodných stykov a zahraničnej spolupráce sa bude naďalej úzko spolupracovať s Medzinárodnou radou archívov. S Ministerstvom zahraničných vecí SR sa bude úzko spolupracovať pri príprave medzištátnych kultúrnych dohôd a vykonávacích plánov. Spolu s Ministerstvom kultúry SR sa budú i v budúcom roku zabezpečovať dlhodobé študijné pobyty archivárov v Tajnom vatikánskom archíve. Počíta sa i s pomocou Generálneho riaditeľstva talianskych štátnych archívov v oblasti archívnej legislatívy. Predpokladajú sa úzke bilaterálne vzťahy s nemeckým a rakúskym archívnictvom.

Mimoriadne závažnou úlohou bude v roku 1993 delimitácia všetkých archívnych fondov slovenskej proveniencie z územia českej republiky.

Ku všetkým otázkam sa v rámci časových dispozícií rozprúdila živá debata a odznali i ďalšie potrebné informácie. Na porade v jej závere odznali i želania dobrej a úzkej spolupráce v budúcom roku, aby aj archívny systém svojou plnohodnotnou činnosťou napomáhal Slovenskej republike riešiť jej náročné úlohy vo veľmi významnom roku jej existencie - v roku 1993.

PhDr. Peter Kartous, CSc.

"JE TO UŽ KONEČNE TÁ SPRÁVNA ŠTRUKTÚRA
ARCHÍVNEHO FONDU?!"

Obráztek: A. Gazdík

Text: M. Urbančok